

Uvodnik

Oj mile sestre in dragi bratje!

Osti jarej svobodni, neodvisni, samostojni, svojepravdni, ozaveščeni ljudje, in člani ter članice Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel – DSZSD!

V tej številki Domorodca stopa v ospredje vprašanje spomina. Ne spomina kot mrtvega arhiva, temveč kot žive moči naroda, ki ve, kdo je, od kod prihaja in po katerem redu hoče živeti. Narod brez zgodovinskega spomina je lahek plen tujim razlagam, nadomestkom in vsiljenim imenom. Narod, ki svoj spomin pozna, pa zmore razlikovati med resjedo in potvorbo, med izročilom in njegovo poznejšo zamenjavo.

Prav zato v tej številki objavljamo slovenski prevod pisma predsednika Združenih držav Amerike Billa Clintona iz leta 1995, v katerem ni omenjena le mlada slovenska država, temveč tudi slovensko ljudstvo in Ustoličevanje slovenskih vojvodov na Gosposvetskem polju v srednjem veku. To ni nepomembna protokolarna gesta, ampak pomenljivo priznanje zgodovinske globine slovenskega naroda, njegovega starodavnega političnega izročila ter posledično tudi domorodnosti. Kar domači oblastniki pogosto prezrejo ali zamolčijo, je tedaj jasno izrekel predsednik Združenih držav Amerike.

Enako pomembno je vprašanje sedanjega delovanja. Zaključek Osnutka operativnega načrta jasno kaže, da domorodna skupnost ne bo nastala iz lepih

želja, ampak iz reda, dela, pravde in medsebojne odgovornosti. Skupnost ni beseda, temveč preizkus značaja. Kdor govori o prihodnosti, mora biti pripravljen graditi njene temelje že danes. Pri tem niso odločilni najglasnejši, temveč najzvestejši; ne tisti, ki veliko obljublajo, temveč tisti, ki vztrajajo, ko navdušenje mine in ostane samo delo.

Ustoličevanje slovenskih vojvodov nekoč

Tudi razprava o Krajskih gorah nas vrača k istemu bistvu. Imena niso nepomembne oznake, ampak nosijo spomin prostora, dežele in ljudi. Kjer se izbriše staro ime, se pogosto skuša izbrisati tudi stari pogled na svet. Zato je skrb za besedo hkrati skrb za narod, za zemljo in za prihodnje rodove.

V tej številki posebej opozarjamo tudi na novo knjigo *Sloven(c)i in Slovenije, 4/I. del: Gorotanska Slovenija, Gorotan, Karantanija* našega stalnega sodelavca Andreja Šiškota, ki je izšla v Mariboru konec velikega travna 2026 kot prvi zvezek četrtega dela širše zbirke *Sloveni, Slovenci in Slovenije*. Delo odpira eno temeljnih vprašanj starejše slovenske zgodovine: razumevanje Gorotana oziroma Karantanije kot stare slovenske politične, pravne in narodne

skupnosti, katere zgodovinsko izročilo se je nadaljevalo v deželah Koroški, Štajerski, Krajski ter v Istrski in Goriški grofiji. Ne gre le za zgodovinsko monografijo, temveč za pomemben prispevek k ponovnemu premisleku o slovenski politični samobitnosti, o domačem samorazumevanju in o temeljih našega zgodovinskega spomina.

Ob tem se nadaljujejo tudi naše razprave o imenih Venetov, Venedov, Vindov, Sclavov, Slovenov in Slovencev. Ta vprašanja niso akademska zabava, ampak zadevajo samo jedro narodnega razumevanja. Kdor nam izbriše ime, nam skuša izbrisati tudi sled. Kdor nam ime zamegli, nam zamegli tudi izvor. Zato je dolžnost slehernega zavestnega in zavednega domorodca, da bere vire, primerja zapise in razume, kaj pomenijo stara poimenovanja za našo zgodovinsko navzočnost v Evropi.

Naj nas zato pri branju te številke vodi jasna misel: brez zgodovinskega spomina ni narodne zavesti, brez narodne zavesti ni samostojne pravde in brez pravde ni trajne skupnosti. Kar je bilo prejet od prednikov, ni dano zato, da bi bilo pozabljeno, temveč da bi bilo ohranjeno, potrjeno in predano naprej.

Osti jarej in pravda z vami!

Glasnik Domorodec

Uredništvo

KAZALO

Uvodnik 1

Slovenski prevod pisma-čestitke ameriškega predsednika Billa Clintona predsedniku Republike Slovenije in ljudstvu Slovenije iz leta 1995 2

Ameriško pismo-čestitka predsedniku RS in slovenskemu ljudstvu iz leta 1995
Andrej Šiško, se nadaljuje 4

Družbeno-politični sistem Slovenske ljudovlade s

Družbeno-politični sistem Slovenske ljudovlade s Staro pravdo (7. del)

Zedinjene Dežele Slovenije (ZDS) – Sodobna Slovenska ljudovlada

Osnutek operativnega načrta – zaključek

Andrej Šiško 8

Krajske gore ne pa Karavanške Alpe – 2. del

Samo Korošec 14

Predstavitev nove knjige Gorotanska Slovenija, Gorotan, Karantanija

Samo Korošec 15

Veneti, Venedi, Vindi, Sclaveni, Sclavi, Suevi, Sloveni, Slovenci – 9. del

Nikolaj Sergejevič Deržavin (1948) 17

Novice doma

Slovenski prevod pisma-čestitke ameriškega predsednika Billa Clintona predsedniku Republike Slovenije in ljudstvu Slovenije iz leta 1995

6383

[žig:]

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto: 30. VI. 1995

Številka: 038-07

Pril.: 1

Vred.: 5-90

Spoštovani gospod predsednik,

V imenu ameriškega ljudstva bi vam in ljudstvu Slovenije rad čestital ob vašem četrtem dnevu neodvisnosti 25. junija.

Štiri leta po tem, ko je Slovenija zasedla svoje mesto med narodi sveta, je postala ena od zgodb o uspehu nove Evrope. Ljudstvo Slovenije je lahko ponosno na svoje številne dosežke pri izgradnji uspešne, stabilne in mirne ljudovlade.

Čeprav je Slovenija nova država, vezi med našima ljudstvom segajo globoko in temeljijo na skupni zavezanosti načelom ljudovlade. Pred stoletji, ko so slovenske vojvode Ustoličevali na Gosposvet-skem polju, je obred zahteval, da mora njihov prevzem oblasti potrditi ljudstvo, kateremu bodo vladali. Nedvomno vrednote, ki so navdihovale ta starodavni obred, tvorijo temelj zahodne politič-

ne tradicije — da oblast črpa svojo moč iz soglasja tistih, ki so vladani.

V duhu naše skupne zavezanosti ljudovladi, ljudstvo Združenih držav vam in ljudstvu Republike Slovenije ob tem posebnem dnevu izreka svoje najboljše želje.

Iskreno,

/s/

William J. Clinton

Spodaj objavljeno besedilo po našem vedenju predstavlja prvo v slovenščino prevedeno besedilo

6383

Dear Mr. President:

On behalf of the American people, I would like to congratulate you and the people of Slovenia as you celebrate your fourth Independence Day on June 25.

Four years after it assumed its place among the nations of the world, Slovenia has become one of the success stories of the new Europe. The people of Slovenia can be proud of their many accomplishments in building a prosperous stable and peaceful democracy.

Although Slovenia is a new country, the links between our peoples run deep and are rooted in a shared commitment to the principles of democracy. Centuries ago, when Slovene dukes were enthroned at Gosposvetso Polje, the ceremony required that their assumption of power be endorsed by the people over whom they would rule. Surely, the values that inspired this ancient ceremony constitute the foundation of the Western political tradition -- that government derives its powers from the consent of the governed.

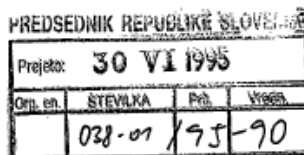
In the spirit of our shared commitment to democracy, the people of the United States extend to you and to the people of the Republic of Slovenia our very best wishes on this special day.

Sincerely,

/s/

William J. Clinton

Clintonovo pismo ljudstvu Slovenije

pisma-čestitke, ki ga je tedanji predsednik ZDA Bill W. Clinton ob slovenskem dne-vu državnosti leta 1995 poslal tedanjemu predsedniku Republike Slovenije Milanu Kučanu in ljudstvu Slovenije.

Ameriški predsednik Clinton je v njem izrecno navedel Slovensko Ustoličevanje vojvodov in knezov na Gosposvetskem polju, s čimer je javno priznal tako domorodni družbeni sistem srednjeveške Slovenske ljudovlade, kot tudi slovensko domorodstvo ter starodavne slovenske vrednote, ki predstavljajo »temelj zahodne politične tradicije«, vključno z nastankom ZDA. Današnje Slovence je s tem jasno označil kot potomce prebivalcev Gorotanske Slovenije, ki so na Knežjem kamnu javno podeljevali in potrjevali oblast novim slovenskim vojvodom in knezom, ki so jih izbrali.

Andrej Šiško

Ameriško pismo-čestitka predsedniku RS in slovenskemu ljudstvu iz leta 1995

Ameriški predsednik je v svojem pismu-čestitki javno priznal, da so se Američani učili demokracije od naših slovenskih prednikov.

Pismo predsednika Združenih držav Amerike Williama J. Clintona predsedniku Republike Slovenije Milanu Kučanu in slovenskemu ljudstvu z dne 20. junija 1995 ni le običajna diplomatska čestitka ob dnevu državnosti. Njegov pomen je precej širši, saj združuje mednarodno priznanje slovenske države, politično potrditev slovenskega naroda kot nosilca te državnosti in simbolno umestitev Slovenije v okvir zahodnega demokratičnega izročila. Prav zaradi tega ga je treba brati ne le kot protokolarni dokument, temveč tudi kot pomembno zgodovinsko pričevanje o mestu Slovenije v mednarodnem prostoru komaj štiri leta po osamosvojitvi.

Najprej je pomembno že to, kdo pismo piše in komu je namenjeno. Ne gre za nižjo diplomatsko ra-

ven, ampak za neposredno čestitko predsednika ZDA predsedniku Republike Slovenije. To pomeni, da je Republika Slovenija v tem aktu obravnavana kot polnopravna in mednarodno uveljavljena država, vredna neposredne pozornosti najvišjega političnega predstavnika ene najmočnejših držav sveta. Hkrati predsednik Clinton ne nagovarja le predsednika republike, ampak izrecno tudi »ljudstvo Slovenije«. Ta formulacija ni slučajna. Poudarja, da legitimnost slovenske državnosti ne izhaja samo iz institucij, ampak iz naroda kot politične skupnosti. Tako je v enem samem pismu priznana tako slovenska država kot tudi slovensko ljudstvo in slovenski narod, ki je nosilec njene samostojnosti in suverenosti.

Druga bistvena razsežnost pisma je vrednostna ocena razvoja Slovenije po osamosvojitvi. Predsednik Clinton zapiše, da je Slovenija štiri leta po tem, ko je kot samostojna država zasedla svoje mesto med narodi sveta, postala »ena od zgodb o uspehu nove Evrope« ter da je slovensko ljudstvo lahko ponosno na svoje številne dosežke pri gradnji »uspešne, stabilne in mirne ljudovlade«. To je zelo močna in jasna politična izjava. Slovenija ni opisana kot problematična nova država, kot negotov ostanek razpadle jugoslovanske federacije ali kot območje nestabilnosti, ampak kot uspešen primer nove evropske ljudovlade. Za zgodovinski trenutek leta 1995 je bila takšna ocena izjemnega pomena. V prostoru nekdanje Jugoslavije so še vedno potekali vojna, obračunavanja, negotovost in mednarodne napetosti, medtem ko je bila Slovenija v tem pismu izrecno prepoznana kot država miru, stabilnosti in ljudovladne zrelosti.

Prav v tem smislu je pismo pomembno tudi za samorazumevanje slovenske države. Ne potrjuje le njenega obstoja, temveč tudi kakovost njenega zgodnjega razvoja. Ko je predsednik ZDA javno izrazil, da je Slovenija zgodba o uspehu in da je njena ljudovladna pot vredna občudovanja, je s tem v mednarodnem prostoru utrdil predstavo o Sloveniji kot resni, urejeni in zaupanja vredni državi. Takšna

zunanja potrditev ima velik simbolni kapital. Mladi državi daje samozavest, njene ustanovne dosežke pa potrjuje kot nekaj, kar presega domače politične razprave in je jasno prepoznano tudi od zunaj.

Najgloblja in zgodovinsko najzanimivejša prvina pisma-čestitke pa je nedvomno Clintonovo sklicevanje na Ustoličevanje slovenskih vojvodov na Gosposvetskem polju. Ta del pisma ima prav poseben pomen, saj ne ostane na ravni sodobne politike, ampak Slovenijo umesti v daljšo zgodovinsko tradicijo. Clinton zapiše, da so bile vezi med ameriškim in slovenskim ljudstvom ukoreninjene v skupni zaveznanosti ljudovladnim načelom, nato pa kot dokaz navaja prav starodavni obred, po katerem je moral prevzem oblasti slovenskih vojvodov potrditi narod, kateremu bodo vladali. Iz tega izpelje misel, da je prav v tem izražen temelj zahodne politične tradicije: oblast izhaja iz danega soglasja vladanih.

Američani so se torej demokracije učili tudi od naših slovenskih prednikov, saj je Slovensko Ustoličevanje potekalo že v prvem tisočletju našega štetja, nato pa vse do 18. 3. 1414, ko je bil kot zadnji na Knežjem kamnu ustoličen nadvojvod Ernest Železni.

Ustanovni dokument Združenih držav Amerike pa je Deklaracija neodvisnosti ZDA, s katero so 4. 7. 1776 na drugem kontinentalnem kongresu razglasil trinajst britanskih kolonij v Severni Ameriki za svobodne in neodvisne države, vse politične povezave med njimi in Združenim kraljestvom pa razvezali. Listina, v angleščini sprva imenovana *The unanimous Declaration of the thirteen United States of America*, je bila utemeljitev razlogov za odcepitev od britanske krone in podaljšek resolucije Richarda Henryja Leeja, ki je neodvisnost razglasila 2. julija istega leta.

Med zadnjim Ustoličevanjem slovenskih vojvodov na Gosposvetskem polju – dne 18. 3. 1414 in nastankom ZDA je torej minilo kar 362 let, ob tem pa spomnimo, da ZDA prav letos praznujejo 250 obletnico svojega nastanka.

Ta poudarek v pismu-čestitki ameriškega predse-

dnika Billa Clintona je za slovenski narod izjemno pomemben. V njegovem pismu ni priznana le sodobna slovenska osamosvojitev leta 1991, ampak tudi natančno navedena zgodovinska globina slovenske politične skupnosti. Slovenija ni prikazana kot nenaдна tvorba poznega 20. stoletja, temveč kot skupnost, katere politična omika ima mnogo starejše korenine. To ne pomeni, da je Clinton pisal zgodovinsko razpravo, temveč da je zavestno uporabil zgodovinski simbol, s katerim je Slovenijo neposredno povezal z idejo ljudovladne legitimnosti.

United States Declaration of Independence

Za slovenski narod, ki je v mednarodni skupnosti šele utrjeval svojo samostojno podobo, je bilo to izjemno dragoceno. Pomenilo je, da se slovenska državnost v očeh ZDA ne razume kot zgolj tehničen rezultat razpada Jugoslavije, ampak kot nadaljevanje izvirne, legitimne in zgodovinsko zasidrane politične istovetnosti Slovencev iz srednjega veka.

Prav zato ima Clintonovo pismo tudi omični in narodotvorni pomen. Slovenskemu narodu sporoča, da njegova zgodovina ni nepomembna, da njegovi politični simboli niso le notranja folklor, ampak da

so lahko razumljeni kot del širšega evropskega in zahodnega političnega izročila. Ko je ameriški predsednik v uradni čestitki omenil Gosposvetsko polje na Koroškem, je s tem potrdil, da je slovenska zgodovinska simbolika dovolj močna in dovolj razumljiva, da lahko nastopi kot del mednarodnega političnega jezika. Za naš narod je takšno priznanje več kot protokol: je znak spoštovanja njegove zgodovinske osebnosti in tradicije.

Pismo hkrati zelo jasno umešča Slovenijo v zahodni politični prostor. Clinton ne govori samo o prijateljstvu ali dobrih odnosih, temveč je posebej izpostavil »skupno zavezanost načelom ljudovlade« in »temelj zahodne politične tradicije«. To pomeni, da je Slovenija v tem dokumentu opredeljena kot država, ki po svojih vrednotah, politični usmeritvi in zgodovinski simboliki že od nekdaj pripada demokratičnemu svetu.

Leta 1995 je bila to pomembna politična signalizacija. Slovenija je s tem dobila dodatno potrditev, da jo Združene države Amerike razumejo kot naravno članico evropsko-atlantskega političnega prostora. Pismo tako ni le izraz spoštovanja, ampak tudi znak strateškega in civilizacijskega umeščanja.

Pismo predsednika ZDA Billa Clintona iz leta 1995 je torej mnogo več kot zgolj protokolarna čestitka. V diplomatskem smislu je sicer formalno, toda njegova vsebina očitno presega običajno vljudnostno ravnen, saj ne ostane le pri splošnem voščilu ob dnevu državnosti, ampak Sloveniji pripiše jasno politično in simbolno mesto v povojni Evropi. Clinton v njem izrecno pove, da je Slovenija v štirih letih postala »ena od zgodb o uspehu nove Evrope« in da je lahko slovensko ljudstvo ponosno na svoje dosežke pri gradnji »uspešne, stabilne in mirne ljudovlade«. To pomeni, da predsednik ZDA slovensko osamosvojitve in prva leta slovenske državnosti razume kot legitimno, uspešno in mednarodno priznano dejstvo, ne le kot začasen ali dvomljiv pojav.

Za slovensko državo je pomembno že to, da pismo

prihaja neposredno od predsednika Združenih držav Amerike in da je naslovljeno ne le na predsednika Republike Slovenije, temveč tudi na »ljudstvo Slovenije«. S tem je poudarjeno dvoje. Prvič, Republika Slovenija nastopa kot suverena država med drugimi narodi sveta. Drugič, nosilec legitimnosti ni le državni aparat, ampak predvsem slovensko ljudstvo samo. To ni nepomembna formulacija. Pismo ne čestita zgolj instituciji, ampak narodu kot politični skupnosti, ki je svojo državo ustvarila in jo nosi.

Posebej močan je osrednji del pisma, kjer predsednik Clinton ne govori samo o sodobni diplomaciji, temveč zavestno poseže v daljšo zgodovinsko globino. Ko omeni Ustoličevanje slovenskih vojvodov na Gosposvetskem polju in iz tega izpelje misel, da oblast izhaja iz soglasja tistih, ki so ji podvrženi, Sloveniji ne priznava le obstoja v letu 1995, ampak ji pripisuje tudi več stoletno zgodovinsko-politično izročilo. S tem Sloveniji ni priznana samo nova državnost, ampak tudi točno določena stara politična tradicija še iz obdobja srednjega veka. V ameriškem predsedniškem pismu je to zelo pomenljivo: Slovenija ni predstavljena kot slučajen izdelek razpada Jugoslavije in konca hladne vojne, temveč zlasti kot starodavna skupnost, katere ljudovladna legitimnost ima tudi pomembno zgodovinsko ozadje in izročilo.

Razglednica Ustoličevanje slovenskih knezov

prihaja neposredno od predsednika Združenih držav Amerike in da je naslovljeno ne le na predsednika Republike Slovenije, temveč tudi na »ljudstvo Slovenije«. S tem je poudarjeno dvoje. Prvič, Repu-

blika Slovenija nastopa kot suverena država med drugimi narodi sveta. Drugič, nosilec legitimnosti ni le državni aparat, ampak predvsem slovensko ljudstvo samo. To ni nepomembna formulacija. Pismo ne čestita zgolj instituciji, ampak narodu kot politični skupnosti, ki je svojo državo ustvarila in jo nosi.

Posebej močan je osrednji del pisma, kjer predsednik Clinton ne govori samo o sodobni diplomaciji, temveč zavestno poseže v daljšo zgodovinsko globino. Ko omeni Ustoličevanje slovenskih vojvodov na Gosposvetskem polju in iz tega izpelje misel, da oblast izhaja iz soglasja tistih, ki so ji podvrženi, Sloveniji ne priznava le obstoja v letu 1995, ampak ji pripisuje tudi več stoletno zgodovinsko-politično izročilo. S tem Sloveniji ni priznana samo nova državnost, ampak tudi točno določena stara politična tradicija še iz obdobja srednjega veka. V ameriškem predsedniškem pismu je to zelo pomenljivo: Slovenija ni predstavljena kot slučajen izdelek razpada Jugoslavije in konca hladne vojne, temveč zlasti kot starodavna skupnost, katere ljudovladna legitimnost ima tudi pomembno zgodovinsko ozadje in izročilo.

Za slovenski narod je torej bistven predvsem simbolni učinek. Pismo sporoča, da slovensko ljudstvo ni razumljeno kot neka obrobna množica nove države, temveč kot zgodovinski narod, sposoben samostojnega političnega življenja. To je bilo leta 1995, komaj štiri leta po osamosvojitvi, izredno pomembno. V takem trenutku tako visoko zunanje priznanje ni bilo le formalnost, ampak potrditev, da je bila slovenska pot v samostojnost mednarodno sprejeta kot legitimna, uspešna in vredna spoštovanja.

Za slovensko državo pismo pomeni tudi jasno umešitev v zahodni politični prostor. Clinton izrecno govori o »temelju zahodne politične tradicije« in Slovenijo poveže s skupno zavezanostjo ljudovladi. S tem je Slovenija predstavljena kot del istega vrednostnega kroga kot Združene države Amerike in zahodna Evropa. Ne gre le za prijateljsko gesto, ampak za politično umeščanje: Slovenija je v tem pis-

mu opisana kot država, ki po svoji notranji ureditvi, politični kulturi in zgodovinski simboliki sodi v t. i. demokratični Zahod. Pravzaprav celo več od tega. Slovenija, slovenski narod in njuno zgodovinsko ter politično izročilo dejansko predstavljata temelje tako nastanku ZDA, kot tudi ostalim demokratičnim zahodno evropskim državam.

Hkrati pa je treba reči tudi, da pismo ni pravni akt in samo po sebi ne ustvarja nobenih formalnih pravic ali mednarodnopravnih posledic. Njegov pomen je političen, simbolen in reprezentativen. In prav zato je pismo-čestitka tako pomembno. Takšna pisma so del jezika mednarodnega priznanja in ugleda. Ko predsednik ZDA javno in pisno čestita slovenski državi in slovenskemu ljudstvu, s tem potrjuje, da je Slovenija v očeh ene osrednjih svetovnih sil legitimna, spoštovana in uspešna država.

To pismo za slovenski narod pomeni mednarodno priznano moralno in politično potrditev njegove samostojne državne poti. Za slovensko državo pa pomeni potrditev, da je bila že v zgodnjem obdobju svoje neodvisnosti razumljena kot resna, ljudovladna in zahodno usmerjena evropska država. Njegova najmočnejša točka je prav v tem, da združuje tri ravni: čestitko ob prazniku, priznanje uspeha mlade države in simbolno priznanje globlje ter starodavne slovenske politične tradicije.

Seveda je treba hkrati ostati stvaren. To pismo ni mednarodna pogodba, ni pravni akt in samo po sebi ne ustvarja nobenih novih formalnih pravic. Njegov pomen zato ni pravni, ampak kot že rečeno političen, simbolen in zgodovinski. Toda ravno na tej ravni je lahko zato njegov doseg zelo velik. Takšna pisma soustvarjajo javni spomin, utrjujejo mednarodno podobo države in vplivajo na to, kako določen narod in država razumeta sama sebe in kako ju razumejo drugi. V tem primeru je Slovenija predstavljena kot suverena, uspešna, ljudovladna in zgodovinsko ukoreninjena politična skupnost. To je sporočilo, ki ima trajno vrednost, katere se premalo zavedamo, sploh pa tega ne znamo izkoristiti.

Naj strnemo: za slovenski narod pomeni to pismo veliko moralno in simbolno priznanje. Potrjuje, da Slovenci niso le prebivalstvo nove države, ampak narod z lastno politično voljo, dosežki in zgodovinskim izročilom. Za slovensko državo pa pomeni mednarodno potrditev, da je bila že v zgodnjem obdobju samostojnosti prepoznana kot uspešna, legitimna in zahodno usmerjena ljudovlada. Njegova največja teža je prav v tem, da v eni sami čestitki združi priznanje sedanjosti, spoštovanje do zgodovine in zaupanje v prihodnost slovenske države.

Prav to pa v veliki meri manjka veliki večini slovenskih politikov in političark tako na desnem, kot na levem političnem polu. Neverjetno je, da je bil predsednik ZDA Bill W. Clinton sposoben združiti v enem pismu priznanje sedanjosti, spoštovanje do zgodovine in zaupanje v prihodnost slovenske države. Še bolj pa to, da predsedniki Republike Slovenije in predsedniki Vlad RS tega niso bili niti do danes sposobni razumeti, kaj šele ponotranjiti ter na ta način aktivno nastopati v mednarodnem prostoru.

Če bi bilo drugače, bi dandanes sleherni slovenski šolar, ne le politik, novinar, kulturnik, učitelj in vzgojitelj, poznal in bil ponosen na ameriško pismo-čestitko iz leta 1995. Žal je slika ravno obratna in za pismo iz leta 1995 večina sploh ne ve, kaj šele, da bi poznala njegovo vsebino in pomen za naš narod. Zato pa Republika Slovenija iz »ene od zgodb o uspehu nove Evrope«, postaja zgodba o ...

Andrej Šiško

Se nadaljuje ...

Družbeno-politični sistem Slovenske ljudovlade s Staro pravdo (7. del)

**Zedinjene Dežele Slovenije (ZDS) –
Sodobna Slovenska ljudovlada**

Osnutek operativnega načrta – zaključek

Za dejansko realizacijo zamisli predstavljene v Osnutku operativnega načrta niso potrebni predvsem »navdušenci«, ampak zreli, delovni, zanesljivi in notranje stabilni ljudje.

Kakšni ljudje so torej dejansko potrebni

Najprej je potrebno jedro 5–10 oseb, ki niso samo somišljeniki, ampak nosilci odgovornosti. To morajo biti ljudje, ki znajo redno prihajati, držati besedo, dokončati naloge in prenašati napor začetnega obdobja. Tak človek ne potrebuje stalnega navduševanja, ampak razume, da skupnost nastaja skozi delo in skozi daljše časovno obdobje.

Druga nujna skupina so praktični ljudje: tisti, ki znajo graditi, popravljati, urejati poti, delati z lesom, vodo, zemljo, orodjem, živalmi in osnovno infrastrukturo. Brez njih ideja ostane pogovor. V začetku ima tak človek večjo vrednost kot deset govorcev.

Tretji tip so organizatorji. Ti niso nujno najglasnejši, ampak znajo povezati ljudi, razdeliti naloge, voditi zapisnike, preveriti izvedbo, pripraviti več in držati ritem skupnosti. Osnutek posebej poudarja potrebo po usklajevalcu, odgovornih za konkretne projekte in zapisnikarju.

Četrti tip so mirovniki, modreci oziroma pravdni ljudje. V vsaki skupnosti bodo hitro nastali spori: kdo dela več, kdo manj, kdo ima več vpliva, kdo odloča, kdo koristi skupne vire. Zato so nujni ljudje, ki imajo avtoriteto umirjenosti, ne sile. Takšni lahko delujejo kot posredniki oziroma Dvanajstija, še preden spor pride pred Večo.

Peti tip so gospodarski nosilci. Skupnost brez prihodkov ne preživi. Potrebni so ljudje, ki znajo ustvarjati dohodek: z delom zunaj skupnosti, prodajo izdelkov, storitvami, kmetijstvom, obrtjo ali drugimi uporabnimi znanji. Romantična samooskrba brez denarnega toka se hitro zlomi.

Šesti tip so varuhi – vardi skupnostnega duha. To

so ljudje, ki razumejo pomen praznikov, obredov, skupnega dela, skupne mize, petja, druženja in domorodnega izročila. Brez njih skupnost postane samo skupek parcel in hiš, ne pa živa domorodna skupnost.

Ne samo somišljeniki, ampak nosilci odgovornosti

Kakšni ljudje niso primerni

Neprimerni so ljudje, ki veliko govorijo in malo ali nič ne naredijo. Prav tako ljudje, ki iščejo predvsem status, vpliv ali občutek pomembnosti. Nevarni so tudi stalni kritiki, ki vsako rešitev razgradijo, sami pa ničesar ne postavijo.

Zelo problematični so ljudje brez osebne discipline: zamujajo, obljublajo, izginjajo, se vračajo z novimi zahtevami in utrujajo skupnost. Takšni niso nujno slabi ljudje, vendar za začetno jedro niso primerni.

Nevarni so tudi ideološki čistuni, ki bi vse merili po »pravovernosti«, namesto po delovanju. Osnutek pravilno opozarja, da je treba izločiti ideološki balast in dati prednost konkretnemu delu.

Ključna sestava prvega jedra

Idealno prvo jedro bi moralo imeti približno takšno sestavo:

- 1 človek za splošno usklajevanje,
- 1 človek za vodo in infrastrukturo,
- 1 človek za hrano/kmetijstvo,
- 1 človek za gradnjo in vzdrževanje,

- 1 človek za zapisnike in dokumentiranje,
- 1 človek za pravdo/posredovanje,
- 1 človek za finance oziroma gospodarstvo,
- 1–3 zanesljivi delovni ljudje za izvedbo.

Najpomembnejše merilo pa je preprosto: **ali človek po treh mesecih še vedno dela, ali je ostal samo pri besedah.**

Nadaljevanje analize ljudi je smiselno razdeliti na izbor, preverjanje, razporeditev vlog in izločanje neprimernih vzorcev.

1. Prvi izbor ljudi

V začetno jedro ne sme priti vsak, ki mu je zamisel všeč. Prvi krog morajo sestavljati ljudje, ki so že pokazali tri stvari: rednost, delavnost in zmožnost sodelovanja. Pri takšnem projektu je boljši en zanesljiv človek kot pet navdušencev, ki izginejo ob prvi težavi.

Najboljši kandidati so tisti, ki imajo že danes urejeno življenje, znajo poskrbeti zase, imajo osnovne delovne navade in razumejo, da skupnost ni beg pred odgovornostjo, ampak dejansko še večja odgovornost.

2. Preizkusno obdobje

Preden kdo postane del jedra skupnosti, mora skozi preizkusno obdobje. To ne sme biti formalno članstvo, ampak praktično preverjanje.

Na primer tri mesece prihaja na srečanja, sodeluje pri delu, prevzame manjšo nalogo, jo dokonča, pokaže odnos do drugih in ne ustvarja zmede.

Šele po tem se vidi, ali je človek res primeren. Besede niso dovolj. Skupnost mora ljudi preverjati po dejanju.

3. Pet osnovnih meril

Prvo merilo je zanesljivost. Ali človek pride, ko reče, da pride? Ali naredi, kar obljubi?

Drugo je delovna uporabnost. Ni nujno, da zna vse, mora pa biti pripravljen delati.

Tretje je socialna zrelost. Ali zna poslušati? Ali zna prenesti drugačno mnenje? Ali se zna opravičiti?

Četrto je finančna realnost. Skupnost ne sme temeljiti na ljudeh, ki pričakujejo, da jih bodo drugi vzdrževali.

Peto je notranja stabilnost. Tak projekt ni primeren za ljudi, ki v skupnost prinašajo nerešene osebne krize in pričakujejo, da jih bo skupnost rešila.

4. Vloge ljudi v skupnosti

Vsaka zdrava skupnost potrebuje več različnih značajev.

Potrebuje delavce, ki opravijo fizično delo.

Potrebuje miselne ljudi, ki znajo oblikovati pravila, zapisati sklepe in razumeti širši pomen.

Potrebuje mirne avtoritete, ki umirjajo spore.

Potrebuje gospodarne ljudi, ki znajo računati, načrtovati in preprečiti finančne iluzije.

Potrebuje varuhe izročila, ki skrbijo, da skupnost ne postane samo tehnični projekt brez duše.

Potrebuje tudi mlade družine, ker brez otrok ni prihodnosti, in starejše izkušene ljudi, ker brez spomina ni modrosti.

5. Ljudje, ki jih je treba držati stran od jedra

Posebej nevarni so tisti, ki pridejo z velikimi besedami, a brez pripravljenosti na delo.

Prav tako ljudje, ki iščejo občinstvo, ne skupnosti.

Nevarni so večni uporniki, ki se znajo boriti proti

vsemu, ne znajo pa ničesar zgraditi.

Nevarni so tudi ljudje, ki vsako pravilo razumejo kot napad nase. Skupnost brez pravil ne more obstati.

Najbolj nevaren tip pa je karizmatični posameznik, ki se začne predstavljati kot nepogrešljiv. Tak človek lahko hitro spremeni Večo v svojo osebno oblast.

6. Prava formula začetnega jedra

Za prvih 5–10 ljudi bi bila najboljša takšna sestava:

en splošni usklajevalec, en človek za vodo in prostor, en človek za hrano, en človek za gradnjo, en človek za zapisovanje in dokumentiranje, en človek za pravdo oziroma posredovanje, en gospodarski človek in nekaj zanesljivih izvajalcev.

To ni birokracija. To je osnovna razdelitev odgovornosti.

7. Glavno pravilo

Nikakor ne iščemo popolnih ljudi. Iščemo ljudi, ki so dovolj zreli, da se lahko učijo, delajo, sodelujejo in ne rušijo skupnosti od znotraj.

Najboljši preizkus je preprost: ali je po treh mesecih zaradi konkretnega človeka skupnost močnejša ali šibkejša?

Naslednja raven ni več vprašanje, kakšne ljudi potrebujemo, ampak kako iz posameznikov nastane skupnost, ki je sposobna preživeti prvo, tretje in deseto leto.

Večina ljudi si predstavlja, da skupnost nastane, ko se zbere dovolj somišljenikov. V resjedi to ni res. Somišljeniki lahko ustvarijo društvo, gibanje ali razpravljalni krožek. Skupnost pa nastane šele takrat, ko ljudje začnejo drug od drugega dejansko biti odvisni. Ko eden skrbi za vodo, drugi za poti, tretji za

sadovnjak, četrti za organizacijo dela, peti za pravo in šesti za skupne prostore. Takrat nastane medsebojna povezanost, ki je ni mogoče nadomestiti z idejo ali navdušenjem.

Zato mora vsaka skupnost čim prej preiti iz faze pogovora v fazo skupnega dela. Skupno delo ni pomembno predvsem zaradi opravljenega dela, temveč zaradi spoznavanja značajev. Šele pri delu se pokaže, kdo prevzema odgovornost, kdo čaka na navodila, kdo išče bližnjice, kdo zna sodelovati in kdo ustvarja spore. Veča lahko o človeku sliši marsikaj, toda skupno delo pokaže pravo resjedo.

Prav tako je pomembno razumeti, da vseh ljudi ni mogoče obravnavati enako. Nekateri bodo nosilci skupnosti, drugi bodo njeni podporniki, tretji bodo občasni sodelavci. To ni neenakost, ampak naravno stanje vsake človeške skupnosti. Od petnajstih družin bodo morda tri ali štiri družine nosile največji del bremena. Nekaj družin bo prispevalo z delom. Nekaj jih bo predvsem koristilo skupne sadove. Modrost skupnosti je v tem, da takšna razmerja prepozna in jih uravnoteži, preden postanejo vir zamer ali težav.

Posebno pozornost je treba nameniti družinam z otroki. Če naj bi skupnost obstajala desetletja in ne le nekaj let, potem so otroci njeno najdragocenejše bogastvo. To pomeni, da mora skupnost razmišljati o prostoru za igro, učenju, prenosu znanja, skupnih praznikih in medgeneracijskem sodelovanju. Naselje brez otrok je lahko uspešen projekt, ni pa dolgoročna skupnost.

Enako pomembni so starejši ljudje. Sodobna družba jih pogosto odriva na rob, vendar imajo v skupnosti neprecenljivo vlogo. Ne zato, ker bi morali voditi vse odločitve, temveč zato, ker predstavljajo spomin. Poznajo stare načine dela, preživeli so več življenjskih preizkušenj in pogosto hitreje prepoznajo nevarnosti, ki jih mlajši zaradi navdušenja spregledajo.

Ko skupnost raste, se pojavi nova nevarnost: nastane

nek neformalnih skupin in taborov. Nekateri se začnejo družiti med seboj, drugi ostanejo ob strani, pojavijo se zamere in govorice. To je povsem običajen pojav, vendar ga je treba prepoznati dovolj zgodaj. Zato so skupni dogodki, skupna praznovanja, skupno delo in redne Veče mnogo več kot formalnost. So način ohranjanja enotnosti skupnosti.

Pri petnajstih družinah se bo zelo hitro pokazalo tudi vprašanje avtoritete. Nekateri ljudje bodo zaradi znanja, starosti, premoženja ali značaja pridobili večji vpliv. To samo po sebi ni problem. Problem nastane, če vpliv postane nenadzorovana moč. Zato mora biti vloga Veče vedno močnejša od vloge posameznika. Najbolj zdrava skupnost ni tista, ki nima močnih osebnosti, ampak tista, v kateri tudi najmočnejše osebnosti spoštujejo skupna pravila.

Po približno dveh do treh letih se skupnost običajno razdeli na tri skupine. Prva skupina so nosilci, ki ostanejo dejavni skoraj ves čas. Druga skupina so zanesljivi sodelavci, ki prispevajo po svojih zmoglostih. Tretja skupina so obrobni člani, ki sodelujejo občasno. To ni znak neuspeha, ampak normalen razvoj. Nevarnost nastane šele takrat, ko se nosilci izčrpajo in začnejo nositi vse breme sami.

Zato je eden najpomembnejših ciljev prvih let ustvariti nove nosilce odgovornosti. Vsak starejši nosilec mora postopoma usposobiti nekoga mlajšega ali manj izkušenega. Skupnost, ki ne vzgaja naslednikov, začne počasi odmirati že v trenutku svojega nastanka.

Če pogledamo celotno zamisel petnajstih družin na štiridesetih hektarjih, lahko rečemo, da je največji izziv v resjedi človeški. Zemljo je mogoče kupiti ali pridobiti. Hiše je mogoče zgraditi. Vodo je mogoče napeljati. Tudi hrano je mogoče pridelati. Najtežje pa je ustvariti skupino ljudi, ki bo desetletje ali več ostala povezana, sposobna skupnega odločanja in pripravljena del skupnega dobrega postaviti pred lastni trenutni interese.

Prava moč takšne skupnosti zato ne bo v hektarjih,

hišah ali infrastrukturi. Njena moč bo v ljudeh, ki bodo znali živeti skupaj, odločati skupaj in skupaj nositi posledice svojih odločitev. Šele takrat se bo iz naselja rodila skupnost.

Naslednji korak pri razumevanju takšne skupnosti je spoznanje, da po nekaj letih ne bo več glavno vprašanje, kako zgraditi hiše, urediti vodovod ali zasaditi sadovnjak. **Glavno vprašanje bo postalo: kako ohraniti skupnost skozi rodove.**

Večina skupnosti v zgodovini ni propadla zaradi zunanjega sovražnika. Propadle so zato, ker niso znale prenesti svojega reda, znanja in odgovornosti na naslednjo generacijo. Prva generacija ustanoviteljev je običajno najbolj povezana z idejo. Spominja se začetkov, skupnega dela, težav in razlogov, zaradi katerih je skupnost nastala. Njihovi otroci pa odrasčajo v že urejenem okolju. Tisto, kar je bila za ustanovitelje velika pridobitev, se njim zdi samoumevno.

Zato mora skupnost od začetka razmišljati o vzgoji. Ne v smislu šole, ampak v smislu prenosa življenjskega reda. Otroci morajo postopoma spoznavati delo z zemljo, skrb za vodo, pomen skupnih odločitev, delovanje Veče, spoštovanje pravde in odgovornost do skupnega prostora.

Če tega prenosa ni, bo skupnost v eni generaciji postala zgolj običajno naselje z nekoliko drugačno zgodovino.

Pomemben element je tudi vprašanje lastništva. V prvih letih to običajno ni problem, saj so vsi usmerjeni v gradnjo. Čez deset ali dvajset let pa se pojavijo dediščine, prodaje, priselitve in odselitve. Če skupnost nima vnaprej premišljenih pravil, se lahko zelo hitro zgodi, da se prvotna zamisel raztopi. Zato mora že zgodaj razmišljati o tem, kdo lahko postane del skupnosti, pod kakšnimi pogoji in kakšen odnos ima posameznik do skupnih dobrin.

Prav tako se bo pojavilo vprašanje rasti. Petnajst družin lahko zelo dobro deluje kot ena skupnost. Pri

tridesetih družinah postane upravljanje bistveno zahtevnejše. Pri petdesetih družinah pa je skoraj neizogibno, da se oblikujejo nova jedra. Zgodovinsko gledano so zdrave skupnosti pogosto reševale ta problem tako, da niso neskončno rasle, ampak so ustanovljale nova naselja oziroma nove skupnosti, povezane v širšo mrežo.

Tu pridemo do pomena Več različnih ravni, o katerih smo govorili v prejšnjih nadaljevanjih. Če ena skupnost doseže stabilnost, lahko pomaga ustanoviti drugo. Dve skupnosti nato oblikujeta skupno Večo predstavnikov. Če nastanejo tri, štiri ali pet skupnosti, se začne oblikovati županijska raven. Tako se organsko razvija mreža, ki ne temelji na ukazovanju od zgoraj, ampak na povezovanju od spodaj.

Pri tem pa je treba razumeti še eno stvar: skupnost ne more biti sestavljena samo iz idealistov. Potrebuje tudi ljudi, ki so pripravljeni opravljati vsakdanje, pogosto nehvaležno delo. Potrebuje nekoga, ki bo skrbel za vodovod, nekoga, ki bo urejal poti, nekoga, ki bo vodil evidence, nekoga, ki bo organiziral skupna dela. Če vsi želijo biti misleci, govorniki ali voditelji, skupnost ne bo nikoli zares zaživela.

Po desetih letih uspešne skupnosti bi zato pričakovali naslednjo sliko: več generacij ljudi, urejene bivalne prostore, vzpostavljen sistem Več, skupno infrastrukturo, določeno stopnjo prehranske in energetske odpornosti, skupne praznike, lasten pravi red za notranje zadeve in predvsem občutek pripadnosti kraju. Takrat skupnost ni več eksperiment, ampak postane del krajine.

Pravi pokazatelj uspeha pa ne bo število hiš, hektarjev ali pridelanih ton hrane. Najpomembnejše vprašanje bo nekaj veliko preprostejšega:

Ali ljudje tudi po desetih ali dvajsetih letih še vedno želijo ostati del skupnosti?

Če je odgovor pritrdilen, potem je nastalo nekaj

Če je odgovor pritrdilen, potem je nastalo nekaj trajnega. Če ni, potem je bilo ustvarjeno naselje, ne pa skupnost.

Zato je končna naloga ustanoviteljev veliko večja od gradnje hiš ali organizacije Veče. Njihova resjedna naloga je ustvariti takšno okolje, v katerem bodo tudi njihovi otroci in vnuki videli smisel nadaljevati skupno pot. Tam se začne prava zgodovina skupnosti. Tam se ideja spremeni v izročilo. In tam se iz skupine družin rodi narod v malem.

Za konec pa velja poudariti še najpomembnejše: takšna skupnost ne nastane zaradi hiš, zemlje ali pravil. Nastane zaradi ljudi, ki se zavedajo, kdo so, od kod prihajajo in kakšno odgovornost nosijo do skupnega prostora in prihodnjih rodov. Šele ko se posamezniki povežejo v skupnost, skupnosti v Veče

in Veče v širšo domorodno ureditev, lahko govori-govori o resjednem domorodstvu.

Domorodci niso le prebivalci določenega ozemlja. Domorodci so nosilci zgodovinskega spomina, prave, izročila in odgovornosti do zemlje svojih prednikov ter zanamcev. Domorodstvo pa ni zgolj vprašanje izvora, temveč predvsem način življenja, skupnostnega odločanja in zvestobe lastni kontinuiteti.

Če bodo takšne skupnosti znale ohraniti svojo pravo, svojo Večo, svoje izročilo in svojo medsebojno povezanost, potem domorodstvo ne bo ostalo le predmet razprav ali zgodovinskih knjig. Ostalo bo živa resničnost slovenskega prostora in slovenskega naroda tudi v prihodnjih rodovih. In tedaj bomo lahko z veseljem ugotovili, da Slovenska ljudovlada dejansko znova živi ...

KAKŠNI LJUDJE SO POTREBNI ZA REALIZACIJO ZAMISLI

Za dejansko realizacijo zamisli predstavljene v Osnutku operativnega načrta niso potrebni predvsem »navdušenci«, ampak zreli, delovni, zanesljivi in notranje stabilni ljudje.

KAKŠNI LJUDJE SO TOREJ DEJANSKO POTREBNI

1. NOSILCI ODGOVORNOSTI	2. PRAKTIČNI LJUDJE	3. ORGANIZATORJI	4. MIROVNIKI, MODRECI (PRAVDNI LJUDJE)	5. GOSPODARSKI NOSILCI	6. VARUHI – VARDI DUHA SKUPNOSTI
 Jedro 5–10 oseb, ki niso samo somišljeniki, ampak nosilci odgovornosti. Ljudje, ki znajo redno prihajati, držati besedo, dokončati naloge in prenašati napor začasnega obdobja. Ne potrebujejo stalnega navduševanja, razumejo, da skupnost nastaja skozi delo in skozi daljše časovno obdobje.	 Tisti, ki znajo graditi, popravljati, urejati poti, delati z lesom, vodo, zemljo, orodjem, živalmi in osnovno infrastrukturo. Brez njih ideja ostane pogovor. V začetku ima tak človek večjo vrednost kot deset govorcev.	 Niso nujno najglasnejši, ampak znajo povezati ljudi, razdeliti naloge, voditi zapisnike, preveriti izvedbo, pripraviti večjo in držati ritem skupnosti. Osnutek posebej poudarja potrebo po usklajevalcu, odgovornih za konkretne projekte in zapisnikarju.	 V vsaki skupnosti bodo hitro nastali spori. Zato so nujni ljudje, ki imajo avtoriteto umirjenosti, ne sile. Takšni lahko delujejo kot posredniki oziroma Dvanajstija, še preden spor pride pred Večo.	 Skupnost brez prihodkov ne preživi. Potrebni so ljudje, ki znajo ustvarjati dohodek: z delom zunaj skupnosti, prodajo izdelkov, storitvami, kmetijstvom, obrtjo ali drugimi uporabnimi znanji. Romantična samooskrba brez denarnega toka se hitro zlomi.	 Razumejo pomen praznikov, obredov, skupnega dela, skupne mize, petja, druženja in domorodnega izročila. Brez njih skupnost postane samo skupek parcel in hiš, ne pa živa domorodna skupnost.

KLJUČNA SESTAVA PRVEGA JEDRA

1. USKLAJEVANJE	2. VODA IN INFRASTRUKTURA	3. HRANA / KMETIJSTVO	4. GRADNJA IN VZDRŽEVANJE	5. ZAPISNIKI IN DOKUMENTIRANJE	6. PRAVDO / POSREDOVANJE	7. FINANCE / GOSPODARSTVO	8. IZVEDBA
 1 človek za splošno usklajevanje	 1 človek za vodo in infrastrukturo	 1 človek za hrano/kmetijstvo	 1 človek za gradnjo in vzdrževanje	 1 človek za zapisnike in dokumentiranje	 1 človek za pravdo/posredovanje	 1 človek za finance oziroma gospodarstvo	 1–3 zanesljivi delovni ljudje za izvedbo

Najpomembnejše merilo: ali človek po treh mesecih še vedno dela, ali je ostal samo pri besedah.

NADALJNJE KORAKE PRI LJUDEH

1. IZBOR	2. PREVERJANJE	3. RAZPOREDITEV VLOG	4. IZLOČANJE NEPRIMERNIH VZORCEV
 - Preverimo vrednote in odnos do skupnosti. - Ocenimo delavnost, zanesljivost in sposobnost sodelovanja. - Bolje manj ljudi, a pravi, kot veliko neprimernih.	 - Poskusno obdobje (vsaj 3 mesece). - Opazujemo: rednost, kvaliteto dela, držanje besede, odnos do drugih. - Naloge so jasne in konkretne.	 - Dodelimo vloge glede na sposobnosti in interes, ne po željah. - Vloge so odgovornost, ne privilegij. - Redno preverjamo delovanje vlog.	 - Če nekdo ne dela, ne drži besede ali škoduje skupnosti, moramo ukrepati. - Najprej pogovor, nato opomin. - Če se vzorec ponavlja – razhod, brez drame, a odločno.

Temelj skupnosti niso besede, temveč ljudje, ki vztrajajo pri delu, odgovornosti in skupnem dobru. | Delo gradi skupnost. Ljudje jo ohranjajo.

Osti jarej in pravda z vami!

Andrej Šiško

Krajske gore ne pa Karavanške Alpe – 2. del

V tem obdobju je dejansko potekalo širše preurejanje t. i. južnoslovanskih knjižnih norm. V istem obdobju so tudi v slovenščini načrtno utrjevali povsem nove standardne oblike, s katerimi so želeli čim bolj približati slovenski jezik srbskemu in hrvaškemu. Med tedanje načrtne spremembe sodi tudi prehod od starejšega izvirno slovenskega imena **Krajnska/Krainska**, k novejši normirani obliki **Kranjska**, ki so jo uporabljali prav Srbi in Hrvati.

V tem primeru ne gre za to, da bi moderna slovenščina zgolj »posodobila« staro slovensko obliko. Starejše slovensko knjižno izročilo je deželo imenovala **Krainska** oziroma **Krajnska**, medtem ko je bila oblika **Kranjska** znana predvsem iz hrvaške in srbske rabe. Ko je slovenska knjižna norma v 19. stoletju načrtno opustila zgodovinsko slovensko obliko **Krajnska** in uveljavila obliko **Kranjska**, je s tem pretrgala neposredno slovensko zgodovinsko kontinuiteto **Krain – Krainska – Krajnska** ter sprejela obliko, ki ni izhajala iz stare slovenske pisne tradicije.

Ime **Kranjska** torej nikakor ni le nevtralna »posodobitev« stare in izvirne domorodne slovenske oblike, temveč je primer načrtne normativne zamenjave: staro slovensko ime je bilo načrtno nadomeščeno s t. i. južnoslovansko, hrvaško-srbsko obliko.

Prav zato je za zgodovinsko ime gorovja treba uporabljati obliko **Krajske gore**, ne »**Kranjske gore**«. Gorovje je bilo poimenovano po deželi **Krajnski**, kakor se je ta dežela imenovala v starejši slovenski rabi. Današnja oblika **Kranjska Gora** pri naselju pa odraža poznejšo knjižno normo 19. stoletja, ki je staro slovensko ime **Krajnska** nadomestila z obliko **Kranjska**.

Ta sprememba ni bila posledica naravnega razvoja govora, temveč zavestnega jezikovnega posega. V narečjih in starejših zapisih je oblika z *jn* živela še naprej, medtem ko je knjižni jezik postopoma uve-

ljavil novo normo. Pomembno je poudariti, da se v nemščini istočasno ni zgodilo nič podobnega: ime **Krain** je ostalo nespremenjeno, kar pomeni, da se je prelom zgodil izključno na slovenski strani in v novo ustvarjeni normi uradnega slovenskega knjižnega jezika. Namen tovrstnega početja je bilo nedvomno postopno zlitje slovenščine s srbsčino oziroma kot so tedaj rekli jeziku – srbohrvaščino. To pa je tudi pomenilo postopen izbris slovenskega naroda – kar poteka še danes ...

Ko se je v 14. stoletju prvič pojavilo naselje v zgornji Savski dolini, je bilo zapisano v oblikah, ki še jasno odražajo staro stanje, kot **Chrainow** ali **Kranaw**. To so neposredni odrazi iste osnove kot **Krain** oziroma **Krajnska**. Naselje je bilo poimenovano po gorovju oziroma po deželi, ne obratno. V času, ko se je slovenska knjižna norma vzpostavila in ustalila, je naselje že obstajalo, zato so njegovo ime načrtno prilagodili novemu jezikovnemu sistemu. Tako je iz stare oblike **Krajnska Gora** nastala današnja **Kranjska Gora**.

Pri gorovju je bil razvoj drugačen. Staro slovensko izvirno domorodno ime **Krajske gore** se v 19. stoletju ni preoblikovalo v »**Kranjske gore**«, temveč ga je nadomestilo povsem drugo ime – **Karavanške Alpe**. To ime je bilo prevzeto iz antičnih virov, zlasti iz dela **Claudiusa Ptolemaja**, in uvedeno v znanstveni geografiji. Ker je šlo za novo poimenovanje, ki ni izhajalo iz domačega jezikovnega izročila, stara oblike ni bilo treba prilagoditi novi knjižni normi, ampak so jo preprosto izbrisali iz rabe.

Rezultat tega dvojnega procesa je današnje stanje: naselje nosi ime v modernizirani obliki **Kranjska Gora**, medtem ko je staro ime gorovja **Krajske gore** ostalo le še v zgodovinskih virih. Nemško ime **Krain** pa stoji ob strani kot tiha priča starejše izvirne in zgodovinske jezikovne plasti, ki so jo v slovenščini načrtno preoblikovali.

Ta razlika ni le pravopisna zanimivost in dejstvo. Je sled zgodovine jezika, ki razkriva, kako se lahko ista

stvar z načrtno intervencijo pomembno spremeni in izgubi svoj izvor. V nemščini je kontinuiteta ostala neprekinjena, v slovenščini pa je bila načrtno prekinjena in nadomeščena z novo knjižno normo. Zato danes govorimo o **Kranjski Gori**, a ko stopimo v srednjeveški svet, naletimo na **Krajske gore** – in s tem na drugačen, starejši ter pristno domorodni slovenski pogled na isti prostor.

Ta ugotovitev je ključna za razumevanje razvoja imen v prostoru. V srednjem veku so bila imena pogosto vezana na naravne značilnosti, ki so bile pomembne za orientacijo, upravljanje in pravdne odnose. Šele kasneje, z razvojem stalnih naselij in administrativnih enot, so se ta imena prenesla na kraje, ki so nastali v njihovi bližini. Današnja **Kranjska gora** kot naselje, je tako le odsev starejšega, širšega pojma.

V 19. stoletju se je slika, kot smo že dejali, bistveno spremenila. Geografi, ki so želeli povezati sodobno pokrajino z antičnimi opisi, so posegli po delu Klavdija Ptolemaja, kjer se je pojavljalo ime gorovja v obliki, ki so jo interpretirali kot *Karavanke*. Na tej osnovi so šele v 19. stoletju uveljavili novo ime, ki je postopoma nadomestilo starejše **Krajske gore** – **Krainberge**. Proces ni bil nenaden, temveč postopen, vendar je bil na koncu popoln: staro slovensko domorodno ime je povsem izginilo iz vsakdanje rabe, ohranilo se je le v zgodovinskih zapisih.

S tem je izginil tudi del starega razumevanja prostora. Ime Karavanške Alpe je geografsko in nevtravno, povezano z antično tradicijo in znanstveno klasifikacijo. Ime **Krajske gore** pa je bilo vsebinsko: govorilo je o pripadnosti, o meji, o deželi. V njem je bila zapisana zgodovina prostora, način, kako so ga ljudje dojemali in uporabljali.

Če danes ponovno pogledamo na greben Karavank skozi prizmo starega imena, se pokrajina pokaže v drugačni luči. Ne gre več le za verigo vrhov, temveč za rob, ki je stoletja določal meje, poti in odnose. **Krajske gore** niso bile le zemljepisna tvorba, tem-

več del politične in omične strukture srednjeveškega vojvodstva in **Dežele Krajske**.

Zato ima to staro domorodno ime več kot le filološki pomen. Je ključ do razumevanja prostora, kakršen je bil, preden so ga preoblikovali novi zemljevidi, nove znanosti in novi jeziki. V njem se ohranja spomin na čas, ko so bile gore predvsem meja – in ko je ta meja hkrati nosila ime dežele.

Samo Korošec

Predstavitev nove knjige **Gorotanska Slovenija, Gorotan, Karantanija**

Knjiga ***Sloven(c)i in Slovenije, 4/I. del: Gorotanska Slovenija, Gorotan, Karantanija*** avtorja Andreja Šiškota je obsežno zgodovinsko, terminološko in narodopisno delo, posvečeno enemu najpomembnejših vprašanj starejše slovenske zgodovine: Gorotanu oziroma Karantaniji. **Gre za prvi zvezek četrtega dela širše knjižne zbirke Sloven(c)i in Slovenije, ki izhaja v okviru zbirke Slovenskemu narodu.** Knjiga je bila izdana v Mariboru konec velikega travna 2026, ob 35. obletnici osamosvojitve in neodvisnosti Republike Slovenije.

Osrednja tema knjige je Gorotanska Slovenija, ki jo avtor obravnava kot staro slovensko politično, pravno in narodno skupnost vzhodnoalpskega in srednjepodonavskega prostora. Po njegovem izhodišču je Gorotanska Slovenija v različnih oblikah, velikosti in načinih vladavine obstajala približno od začetka 7. do konca 12. stoletja. Njeno zgodovinsko izročilo se je nato nadaljevalo v slovenskih zgodovinskih deželah: Koroški, Štajerski, Krajski ter v Istrski in Goriški grofiji. Gorotan ni bil zgolj oddaljena zgodovinska epizoda ali mitični simbol, temveč dejanska zgodovinska skupnost z lastnim oblastnim redom, notranjo družbeno strukturo, pravnimi izročili in politično vlogo v širšem srednjeevropskem prostoru.

Knjiga je zasnovana kot poskus ponovnega premi-

sleka o začetkih slovenske politične zgodovine.

Sloven(c)i in Slovenije, 4/I. del: Gorotanska Slovenija, Gorotan, Karantanija

Avtor ne izhaja iz namere, da bi samo povzel dosežanje razlage, temveč želi ponovno odpreti vprašanja, ki so bila po njegovem mnenju v slovenskem in tujem zgodovinopisju pogosto obravnavana površno, anahronistično ali pod vplivom poznejših ideoloških modelov. Zato se delo vrača k zgodovinskim virom, k jeziku in k pojmom, s katerimi so bili prebivalci tega prostora imenovani v srednjeveških virih in v poznejšem slovenskem izročilu.

Pomembno mesto v knjigi zavzema vprašanje poimenovanja. **Avtor dosledno uporablja ime Sloveni in zavrača izraz Slovani, saj gre za poznejši umetni izraz, ki ne ustreza zgodnj srednjeveškim virom.** V tem okviru obravnava izraze *Sclavi*, *Sclaveni*, *Sclavini*, *Carantani*, *Carantanenses*, *regnum Carentanorum*, *Gorotan*, *Korotan* in *Karantanija*. Po avtorjevem mnenju je bila prav terminološka

zmeda eden glavnih razlogov za napačne razlage slovenske zgodnje zgodovine.

Delo je razdeljeno na več vsebinskih sklopov. Uvodni del vsebuje predgovor, pojmovnik in razlago temeljnih pojmov, ki jih avtor uporablja v nadaljevanju. Sledi uvodno poglavje, v katerem so predstavljeni predmet in namen monografije, raziskovalni problem, metodološka izhodišča, zemljepisni in časovni okvir ter terminološki problem imen Sloveni, *Sclavi* in *Carantani*. Avtor nato razpravlja o uporabi imena Sloveni, o zavračanju imena Slovani, o vprašanju, zakaj še nimamo celovite znanstvene monografije o Gorotanu oziroma Karantaniji, ter o zgodovinskih virih, na katerih temelji knjiga.

Posebej pomemben del knjige je poglavje o zgodovinskih virih. Avtor obravnava vrsto ključnih pisnih pričevanj, med njimi *Fredegarjevo kroniko*, *Vita sancti Ruperti*, *Historia Langobardorum* Pavla Diakona, *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, *Excerptum de Karentanis*, *Annales regni Francorum*, *Annales Fuldenses*, različne vojvodske, kraljeve in cesarske listine ter poznejše zgodovinopisne zapise. Ob pisnih virih knjiga upošteva tudi jezikovni material, ljudska izročila in arheološke najdbe. S tem poskuša združiti zgodovinopisni, jezikoslovni, pravnozgodovinski, narodopisni in arheološki pogled.

Ena izmed osrednjih razprav v knjigi je vprašanje, ali je treba zgodnj srednjeveške skupnosti, kakršna je bil Gorotan, obravnavati kot narod, gens, ljudstvo ali etnijo. Avtor kritično obravnava sodobne zgodovinopisne pojme in opozarja, da uporaba izrazov, kot sta gens in *Ethnie*, pogosto ne razreši težave, temveč jo lahko še poveča. V tem okviru zagovarja stališče, da je za Slovence oziroma Slovence izraz **narod** zgodovinsko in vsebinsko ustrežnejši, če se uporablja previdno in pravilno, v skladu s pomenom časa in virov. Knjiga tako odpira širše vprašanje: kako razumeti kontinuiteto med zgodnj srednjeveškimi skupnostmi in poznejšimi modernimi narodi, ne da bi pri tem zapadli bodisi v poenostavljeno mitolo-

gizacijo bodisi v zanikanje zgodovinske kontinuitete.

Drugo pomembno jedro knjige je razprava o imenu **Gorotan** in njegovem razmerju do imena **Karantanija**. Avtor zagovarja stališče, da je Gorotan domače slovensko poimenovanje, povezano z gorato deželo, medtem ko je Karantanija latinizirana oziroma tuja oblika imena, ki se pojavlja v pisnih virih. S tem želi pokazati, da zgodovina tega prostora ni samo zgodovina zunanjih poimenovanj, temveč tudi zgodovina domačega samorazumevanja.

Knjiga obravnava tudi notranjo sestavo gorotanskega prebivalstva. Pri tem avtor ne razume Gorotana kot enostavne in enoplastne skupnosti, temveč kot politični prostor, v katerem so se prepletali različni družbeni, vojaški, pravni, jezikovni in kulturni vplivi. Kljub tej večplastnosti pa poudarja izrazito slovensko jedro in kontinuiteto tega prostora.

Posebno teži ima tudi razprava o **Slovenski pravdi**, stari pravni ureditvi, ki jo avtor povezuje z izrazi, kot so *Slavica lex*, *Institutio Sclavenica* in *Consuetudinum Sclavorum*. Gorotan je v knjigi predstavljen kot skupnost, ki ni imela samo knezov, vojvodov, kosezov, županov in drugih družbenih slojev, temveč tudi lastno pravno izročilo. V tem okviru knjiga obravnava tudi Ustoličevanje, večo, pravico do upora oziroma kramole, razmerje med gorotanskim knezom in ljudstvom ter pomen deželne pravde kot temelja politične legitimnosti.

Knjiga nastopa kot izrazito terminološko in konceptualno delo, saj bralca ves čas opozarja, da zgodovina ni odvisna samo od dogodkov, temveč tudi od imen, pojmov in prevodov, s katerimi te dogodke razumemo. Avtor zato vztraja, da napačna raba pojmov lahko privede do napačnega razumevanja celotne zgodovinske slike.

Delo je pomembno tudi zato, ker Gorotan postavlja v središče razprave o slovenski politični samobitnosti. Ne obravnava ga zgolj kot prvo obliko slovenske državnosti v šolskem ali simbolnem smislu, te-

mveč kot temeljni zgodovinski prostor, iz katerega so izvirale poznejše slovenske dežele, pravne navede, politična izročila in narodno samozavedanje. Knjiga zato ni namenjena samo strokovnjakom, temveč tudi bralcem, ki jih zanimajo vprašanja slovenskega izvora, zgodovinske identitete, domačih imen, starega prava, Ustoličevanja in pomena zgodovinskih dežel.

V širšem smislu je knjiga poziv k ponovnemu branju slovenske zgodovine. Njeno temeljno sporočilo je, da Gorotan oziroma Karantanija ni zgolj predmet akademske razprave, temveč eden izmed ključnih temeljev slovenskega zgodovinskega spomina. Avtor želi bralcu pokazati, da so vprašanja imena, jezika, pravde, dežele in naroda med seboj neločljivo povezana. Zato knjiga ne govori samo o preteklosti, temveč tudi o tem, kako današnji Slovenci razumejo svoje korenine, svojo politično dediščino in svoje mesto v srednjeevropski zgodovini.

Samo Korošec

Veneti, Venedi, Vindi, Sclaveni, Sclavi, Suevi, Sloveni, Slovenci – 9. del

Nikolaj Sergejevič Deržavin (1948)

Nikolaj Sergejevič Deržavin (1903–1987) je bil ugleden ruski zgodovinar, filolog, slavist in akademik, znan po svojih **raziskavah slovenske zgodovine, jezikoslovja in literature**. Bil je profesor na več univerzah in član različnih akademij znanosti. K razumevanju **slovenske** preteklosti je prispeval s številnimi deli, ki pokrivajo širok spekter tem, od zgodovine do jezikoslovja in etnologije. Znan je bil po svojem temeljitem pristopu in uporabi interdisciplinarnih metod pri preučevanju širše **slovenske** preteklosti.

Tudi Deržavin je bil prepričan, da so bili Slovenci v zgodovini nedvomno omenjeni vsaj v 1. in v začetku 2. stoletja našega štetja, vendar so tedaj nastopili pod imenoma Venedi ali Veneti.

»V primerjavi z najstarejšimi evropskimi **narodi**, kakršna sta na primer Grki in Rimljani, **Sloveni prvič v zgodovini nastopijo dokaj pozno, vendar ne pozneje od bilo katerih drugih evropskih narodov – Nemcev, Francozov, Angležev. Prve omembe Slovenov izvirajo s konca 1. in začetka 2. stoletja našega štetja. V teh poročilih Sloveni nastopajo pod imenom naroda Venedi ali Veneti.**

Ta poročila najprej najdemo pri znanem rimskem učenem piscu Pliniju Starejšem (23–79 leta našega štetja). V njegovem kapitalnem delu *Naravna zgodovina* (*Naturalis historiae*), ki jo sestavlja 37 knjig, beremo naslednje vrstice: »Nekateri pravijo, da tukaj (v Kadanskem zalivu) do reke Vistule prebivajo Sarmati, **Venedi**, Skiti, Giri. Imenuje se Kalipenski zaliv, v njegovih vodah pa je otok Latris. V bližini je drug zaliv, Lagnus, ki meji na Kimbre, kimbrijski rt, ki se razprostira v morje, kot kaže polotok, ki se imenuje Kartris.

Plinijev Kadanski zaliv je – Gdanski zaliv, v katerega se izliva reka Visla. Ime tega zaliva je pustilo sled v imenu mesta Gdansk (poljski Gdansk). Kilipenski zaliv je Ščečinski zaliv v katerega se izliva reka Odra (nemško Oder). Otok Latris, ki je po Pliniju postavljen v vode Kilipenskega zaliva pa je **slovenski otok** Usedom – Volin (Wolin). Plinijev Lagnuski zaliv – je Libečki zaliv. Vzhodno od Visle se je, po Pliniju že začenjala Azija in vprašanje o tem, kateri narodi so živeli vzhodno od Visle, kot kaže avtorja ni zanimalo.

Po Pliniju Starejšem omenja **Venete** rimski zgodovinar Tacit (P. Cornelius Tacitus, rojen okrog leta 55 nove ere, umrl okrog leta 120). V njegovem klasičnem delu, napisanem leta 98 z naslovom »*O poreklu, deželi, običajih in narodu Germanov*« (*De origine, situ, moribus ac populis Germanorum*), znanim s skrajšanim naslovom »*Germanija*«, beremo naslednje vrstice: »Tukaj je konec **Suevije** (to je Germanije, na reki Visli). Kar zadeva Pevkine, **Venete** in Fine, se ne morem odločiti, naj jih štejem med Germane ali Sarmate ... (Bolj so podobni Sarmatom)

Vendi: (oni) se ujemajo z njimi (do določene mere), tudi običaji, vodijo potepuško življenje in živijo od ropanja. Vendar bi jih vseeno uvrstil med Germane, ker znajo graditi hiše, znajo uporabljati ščit in ker so spretni pešci, raje gredo peš: vseh teh lastnosti pa ni pri Sarmatih, ki živijo na vozovih in na konjih.

Tretje obvestilo najzgodnejših pričevanj o **Slovenih** najdemo pri znamenitem grškem zemljepiscu, zvezdoslovcu in fiziku, ki je živel v 2. stoletju našega štetja (umrl okrog leta 178) Ptolemeju Klavdiju, v njegovem zemljepisu v osmih delih, kjer sta naslednji dve omembi Venedov:

1) »Sarmatijo obkrožajo velika plemena: **Venedi po vsem Venedskem zalivu in severno od Dakije – Pevkini in Basterni ter z vseh strani Meotidije (Azovsko morje), – Jazigi – Skiti**«. (III, 5, 7);

2) »Okoli reke Visle so pod **Veneti** Gutoni, nato Fini, nato Suloni.« (III, 5, 8). Poleg tega avtor omenja tudi **Venedske gore**, v katerih se seveda vidijo Karpati.

Po prikazu Ptolemaja (ali Ptolemeja), ki se nanaša na 2. stoletje našega štetja so **Sloveni – Veneti** na ta način takrat držali območje med Baltskim morjem, od Gdanskega zaliva na severu in Karpati na jugu, to je porečje reke Visle od izvira v Karpatih do obale Baltskega morja. Po mnenju avtorja **so bili Veneti velik narod.**¹

Navedbe antičnih avtorjev, da **so bili Veneti ali Venedi velik narod**, se povsem ujemajo s poznejšim pisanjem zgodovinarjev o **Slovenih, ki so prav tako bili velik narod oziroma zelo veliko ljudstvo. Ujemajo tudi njihova bivališča, kar bi bilo nemogoče, če ne bi šlo za eno in isto prebivalstvo ... ni mogoče, da bi velik narod preprosto izginil brez sledu, na njegovih bivališčih, pa bi se nenadoma in brez kakršnihkoli poročil o tem, pojavil nov velik narod.**

Slovstvo in viri:

¹ DERŽAVIN, N., S.: Porijeklo ruskog naroda, Velikoruskog, Ukrajinskog, Bjeloruskog, prevedel Srđa Đokić, Zagreb : Prosvjeta, 1848, str. 25–26

»**Venete** občasno omenjajo tudi zgodnejši grški avtorji. Na primer, Herodot (5. stoletje pr. n. št.) pravi, da jantar izvira z reke Eridan od **Venetov**. V starih časih so **Veneti** sloveli po predelavi jantarja in trgovanju z njim. S posebnimi kemičnimi raziskavami je bilo ugotovljeno, da je jantar, najden v mikenskih gomilah iz 14. do 12. stoletja pr. n. št., pa tudi v egiptčanskih grobnicah iz časa 5. dinastije (tretje tisočletje pr. n. št.), prav severnega izvora. Grški pesnik Sofoklej (497–406 pr. n. št.) je vedel, da jantar nastaja nekje daleč na severu, na neki reki Indi, ki se nahaja v severnem oceanu. Sofoklejevi Indi predstavljajo, kot kaže, odmev zgodb feničanskih trgovcev o **Vindih**, t. j. **Vendih**.

Na koncu je še en stari kartografski vir, ki omenja **Vende**. To so tako imenovane *Peutingerjeve tablice* (*Tabula Peutingeriana*). Te tablice predstavljajo predelavo zemljevida sveta, ki ga je v času cesarja Avgusta (63 pr. n. št. – 14 n. št.) sestavil njegov prijatelj Vipsanius Agrippa na začetku našega štetja. Obdelava omenjenega zemljevida je bila izvedena v 3. stoletju našega štetja po nekem Kastoriju z namenom sestaviti tabele vojaških cest v rimskem imperiju. Zemljevid je bil prvič natisnjen leta 1591 po kopiji iz leta 1264, hrani pa ga knjižnica nemškega učenega humanista Konrada Peutingerja ali Pevtingerja (1465–1547). Na tistih tablicah so v obliki ozkega traku označene zemljepisne točke in zapisana imena plemen, skozi katera je popotnik lahko šel, vendar brez označbe meja, kjer so omenjena plemena živela. Na tistih tablicah so **Venedi** označeni kot sosedje plemena Bastarnov.«²

V zvezi z imeni **Venedi**, **Veneti**, **Vendi** oziroma **Vindi** je Deržavin tudi zapisal:

»Imena naroda **Venedi** – **Veneti** ali **Vendi** – **Vindi** niso keltskega izvora, kot nekateri mislijo na podlagi dejstva, da besedo v obliki vindo najdemo v številnih zemljepisnih imenih, ki se pripisujejo keltskemu jeziku: **Vindobona**, (Dunaj, Wien, Beč), **Vindomagos** ("belo polje"), **Vindobriga** in drugih, pa tudi v obliki **vindo** ali **vindona** – v mnogih starih napisih, ki so

kot lastno ime prišli do nas iz območij, kjer so nekoč živeli Kelti (Gornja Panonija, Norik, Retija/Retcija).

Keltska beseda *vindos* pomeni beli. Iz tega lahko sklepamo, da so Kelti, ker so bili tako kot Nemci sami rdečelasi, **imenovali plavolase Slovene Beli**, tako da je to ime zanje ostalo v ustih Germanov (primerjaj Bjelaja Rus, Belohorvati in drugi). K temu je treba dodati dejstvo, da prvo arabsko poročilo o **Slovenih**, ki izvira iz 7. stoletja, njih natančno označuje kot plavolase; kasneje so Arabci na splošno tip plavolasega Evropejca imenovali **slovenski tip**. (*Siklab*).

To stališče zagovarja profesor L. Niederle, ki svojo teorijo utemeljuje na podlagi ogromnega toponomastičnega in onomastičnega gradiva (14).«³

»Ko iz tega vidika začnemo razlagati plemenski izraz **Venedi** – **Veneti**, **Vendi**, **Vend**, je treba najprej poudariti, da je že samo dejstvo razširjenosti tega izraza po širokem prostranstvu Srednje Evrope in njenih predelov, kar naj bi bilo domnevno v povezavi s keltskim prebivalstvom iz najstarejših časov, tedaj spoznamo, da beseda »**Vend**« z vsemi svojimi različicami ni niti keltska, niti germanska, niti **slovenska**, temveč predindoevropska, t. j. jafetskega izvora. Gre za zlit dvoplemenski izraz, katerega **prvi del sestavlja znana jafetska osnova ven** – **v vsemi možnimi različicami njenih fonetičnih sprememb (ven-men, van-man, enako kot vat-mat ipd.)**, kot jih imamo na primer v sestavljenih imenih Per-men – "Perm", Ger-man, **Slo-ven**, Sar-mat in podobnih **v pomenu "narod", "pleme"**. Drugi del ljudskega imena **Ven-d**, je glas dit, ki predstavlja preostanek na videz plemenskega imena, ki ga najdemo v drugem delu imena naroda Skiti, kjer predstavlja jonsko ime plemena v skrajšani obliki namesto celotnega.«⁴

Se nadaljuje...

Slovstvo in viri:

² DERŽAVIN, N., S.: Porijeklo ruskog naroda, Velikoruskog, Ukrajinskog, Bjeloruskog, prevedel Srđa Đokić, Zagreb : Prosvjeta, 1848, str. 27

³ Prav tam, str. 28

⁴ Prav tam, str. 29–30

Domorodec

Glasnik Domorodne Skupnosti Zedinjenih
Slovenskih Dežel

urednik: Samo Korošec,
spletni naslov uredništva: info@domorodnaskupnost.si,
Mlinska ulica [22], [2000] Maribor,
Dežela Štajerska,
tel.: 041 573 663, www.domorodnaskupnost.si

www.domorodnaskupnost.si